

Klíčové kompetence

Jako jeden z nosných prvků školské reformy

Klíčové kompetence

Podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání má „základní vzdělávání žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence“.

Pojem klíčová kompetence je tedy ústředním pojmem celého dokumentu i celé reformy školství.

Co to je za novotu? Není to něco, co už tady bylo a dal se tomu pouze moderní název? Nejde to říci hezky česky, tak abychom tomu všichni rozuměli?

Dovolte nám tedy vysvětlení tohoto pojmu.

Porozumět pojmu klíčové kompetence je velmi důležité, neboť se jedná o alfu a omegu změn v pojetí vzdělávání našich dětí.

Co to vlastně jsou kompetence?

Pravděpodobně se každý z nás setkal s tvrzením, že někdo *je nebo není kompetentní k jistému rozhodnutí či jednání* nebo *je kompetentní řídit automobil*. Jak takovým vyjádřením rozumíme?

Kompetentní osoba je k určitému rozhodnutí či činnosti pravomocná nebo ještě výstižněji - způsobilá. Lidově řečeno je schopná vykonávat určitou činnost. Kdy a za jakých podmínek je člověk způsobilý řídit motorové vozidlo? Až má řidičské oprávnění. Než ovšem získá řidičské oprávnění musí mít konkrétní znalosti o pravidlech silničního provozu, o stavu motorového vozidla, o poskytnutí první pomoci, schopnost rozeznat barvy, schopnost předvídat, schopnost ovládat vozidlo, dovednost poskytnout první pomoc, opravit závadu nebo přivolat potřebnou pomoc. Současně si vytváří postoje tzn. vědomě respektuje pravidla silničního provozu, je ohleduplný, v případě nouze dokáže účinně reagovat.

Jestliže je kompetence něčím, co nám umožňuje vykonávat nějakou činnost, klíčové kompetence pak představují nejen osvojování znalostí, ale i potřebný rozvoj schopností, dovedností, získávání postojů a tvorbu hodnot, které jsou pro osobní i profesní život člověka jako jedince nejnvýznamnější. A proč zrovna s

přívlastkem **klíčové**? Už samo slovo klíč nám skýtá spoustu možností objasnění: **klíčem otevíráme dveře, abychom někam vstoupili či postoupili, slovo klíč jako návod k řešení**, k rozluštění něčeho neznámého. A jestliže vlastníme tento klíč a dokážeme jej použít, pak je to pro nás rozhodující.

Lze tedy použít i taková vysvětlení jako životní dovednosti, způsobilosti uplatnit se v budoucím životě, kompetence pro život.

A jak je to tedy s klíčovými kompetencemi ve škole?

Základní vzdělávání v pojetí nové školské reformy Vašemu dítěti pomůže utvářet a postupně rozvíjet jeho vlastní klíčové kompetence a poskytne mu tak spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké jeho vlastnímu životu.

Osvojování klíčových kompetencí Vašeho dítěte je proces dlouhodobý a složitý, při kterém vidí naše reforma neodmyslitelnou roli rodiny. Jde o proces, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které Vaše dítě dosáhne na konci **základního vzdělávání**, nelze považovat za konečnou, ale jím osvojené získané **klíčové kompetence** tvoří důležitý základ pro celoživotní učení Vašeho dítěte, jeho vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence Vašeho dítěte nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, a jsou tak multifunkční, mají nad-předmětovou podobu a dítě je získá vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. **Proto k jejich vytvoření a rozvoji musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které v naší škole probíhají.**

Ve vzdělávacím obsahu školské reformy je učivo chápáno jako prostředek k účinnému a komplexnímu rozvoji schopností a dovedností každého žáka.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

Kompetence k učení (výběr)

Na konci **základního vzdělávání** Vaše dítě:

Bude plánovat, organizovat a řídit své vlastní učení jako základ pro své celoživotní učení.

Jak?

Bude vyhledávat pro něj potřebné informace a mělo by mít osvojenou dovednost třídit si informace na základě jejich pochopení, propojení a efektivního využití v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.

Bude schopno samostatně pozorovat a experimentovat.

Získané poznatky pak bude porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry, které bude v budoucnu umět jako zažité plně využít.

Zvládne plánování a to, jakým způsobem by mohlo své učení zdokonalit. Bude umět kriticky zhodnotit výsledky svého učení a bude připraveno diskutovat o nich.

Kompetence k řešení problémů

Na konci **základního vzdělávání** Vaše dítě :

Promýšlet a plánovat způsob řešení problémů k čemuž využije vlastního úsudku a zkušeností.

Zvládne samostatně vyhledat informace vhodné k řešení problému, nalezne v nich shodné, podobné a odlišné znaky.

Bude připraveno samostatně řešit problémy; volit vhodné způsoby řešení a užívat při jejich řešení logické, matematické a empirické postupy.

Bude si uvědomovat zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů bude umět všestranně zhodnotit

Kompetence komunikativní

Na konci **základního vzdělávání** Vaše dítě:

Bude formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu.

Bude se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Zvládne umění naslouchat druhým lidem, porozumět jim, vhodně na ně reagovat a účinně se zapojit do diskuse.

Bude fundovaně využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

Na konci **základního vzdělávání** Vaše dítě

Bude účinně spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu

Bude se svým přístupem podílet na utváření příjemné atmosféry v týmu. Na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi začne přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů.

V případě potřeby samo poskytne pomoc nebo o ni požádá.

Bude mít pozitivní představu o sobě samém, která podpoří jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj.

Kompetence občanské

Na konci **základního vzdělávání** Vaše dítě

Bude umět respektovat druhé a vážit si jejich vnitřních hodnot.

Bude připraveno odmítat útlak a hrubé zacházení.

Bude si vědomo svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Bude způsobilé rozhodovat se zodpovědně podle dané situace.

Bude připraveno poskytnout dle svých možností účinnou pomoc svému okolí a bude způsobilé chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

V praxi se bude snažit rozhodovat v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní

Na konci **základního vzdělávání** Vaše dítě:

Bude používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení se kterými se setká.

Bude vědět, jak přistupovat k výsledkům své pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

Bude se orientovat v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci. Bude chápat podstatu, cíl a rizika podnikání, čímž bude umět rozvíjet své podnikatelské myšlení.

Klíčové kompetence a jejich zvládnutí jsou tedy klíčem k úspěchu Vašich dětí v budoucím, rychle se rozvíjejícím světě.

Kompetence digitální Pomáhat žákům ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby

pomáháme žákům využívat digitální zařízení příučení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít

získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

umožňujeme žákům vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků

vedeme žáky k využívání digitální technologie, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce

učíme žáky chápat význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamovat se s novými technologiemi, kriticky hodnotit jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání

V případě dotazů na další problematiku, zašlete tyto dotazy na emailovou adresu:

klara.ciglova@zsmecholupy.cz

Pokusíme se Vám ve Vaší věci odpovědět, či pomoci radou.

Mgr.Klára Cígllová

ředitelka školy